

Jak vypadali před 100 lety...

GRIFONCI

Trojice malých belgických pinčů, z nichž dva jsou podle drsné srsti zvaní grifoni a třetí, se srstí hladkou – brabantík, jsou lokální obdobou pinčů německých, především opičího pinče a malého knírače. Stejně jako málo známého pinče z Nizozemí – smoushonda.

Malí stájoví pinčové, hubitelé drobné domácí škodné, především krys, byli v Evropě rozšířeni už v době vrcholného středověku a pracovali ve funkci jakési domácí zdravotní policie. Stejně jako v Anglii teriéři. Opičí pinčové vznikli z těch stájových pinčů, kteří měli výrazněji zkrácenou obličejovou partii a tím i celkově kulatější hlavu. Ještě dále byl tento znak rozvinut právě u malých belgických pinčů. Po zahájení řízeného chovu, což bylo v tomto případě koncem 19. století, zejména po roce 1880, kdy se bruselský pinč poprvé představil na výstavě právě v Bruselu, byly extrémní kulatost hlavy a klenutí čela posíleny ještě křížením s mopsem. S tímto plemenem souvisí také krátkosrstá forma belgických pinčů – brabantík. Podobně jako „český formanský psík“ i bruselský grifon byl pes vozků, v Belgii „chien du cocher“, v Německu cestoval jeho příbuzný jako „Kutcherhund“, pes kočího. Od opičího pinče, plemena německého, se belgičtí grifonci oddělili vlastně až po založení německého klubu chovatelů pinčů a kníračů v roce 1895. Vývojově jsou malí belgičtí pinčové variety téhož plemene (tak je pojímají například Angličané), lišící se jen zbarvením v případě belgického a bruselského grifonka a kvalitou srsti v případě brabantíka. Všichni tři jsou velmi bystří, živí, temperamentní, hraví a něžní, ideální společníci zejména do městských bytů, jako praví pinčové však dokážou projevit i odvahu a ostražitost.

Brabantík je nazván podle historického kraje na území dnešní Belgie a Nizozemí – Brabantu, který byl už od roku 1180 samostatným vévodstvím, od roku 1830 se pak stal jádrem Belgie s hlavním městem Bruselem. I z toho je patrné, že není ani lokální varietou malého pinče z tohoto území. Belgičtí pinčové jsou blízkými příbuznými německého opičího pinče a malého knírače, z nichž se oddělili až koncem 19. století jednak v důsledku založení specializovaného klubu chovatelů pinčů a kníračů v Německu, jednak díky módní vlně, při níž byli z doposud venkovských, stájových psů vybírání malí jedinci, mající tendenci ke zkracování obličejové partie a celkovému zakulacování hlavy, aby se stali psy salonů. Obliba psíků tohoto typu jako domácích mazlíčků je psychologicky podmíněna tím, že krácení obličejové partie a kulatá hlava jsou ontogenetickým znakem mláďat včetně lidských, působí tedy celý život štěněcím dojmem.

M. Císařovský

Jak vypadali před 100 lety...

Nahoře: Opičí pinč, Affenpinscher, z knihy Arthura Seyfartha *Der Hund un seine Rassen* z roku 1898

Vpravo: Bruselský grifonek Glenwood Gazelle z chovatelské stanice Mrs. M. Barwellové z Waltham St. Lawrence, Berkshire, nar. 1925; chovatelka byla ve 20. letech minulého století také posuzovatelkou grifonků na výstavách. Na jejích psech byla kromě tvaru hlavy a kompaktní tělesné stavby ceněna srst „tvrdá jako železo“.

Nahoře: Za jedno z nejstarších zobrazení grifonka je považován obraz Jana van Eycka Giovanni Arnolfini s manželkou z roku 1441; někdy je však v malém psíkovi spatřován raný teriér nebo příbuzný bišonků...

Dole: Bruselští grifonci z Vulcan Kennel chovatelky Mrs. Levy z Twickenhamu pocházeli z Paříže a Bruselu; se vzpřímenýma ušima Vulcan Jofre (zbarven temně červeně), s klopenýma ušima černý Vulcan Rin-Tin-Tin. Na počátku 20. století se Angličané s grifonky teprve seznamovali a byli překvapeni jejich „teriérským temperamentem a vytrvalostí při chůzi“.

Jack-a-Dandy Whiskers a Afon Inkerman, psíci ve zbarvení black and tan, kolem roku 1927

